

de senere Aar have vi netop søgt særlig at komme denne Stand, der tidligere i mange Tilfælde har levet under ret ugunstige Forhold, til Hjælp. Vi have søgt at hjælpe den paa forskellig Maade. Dette Forslag er atter et Udslag af Ønsket om at støtte disse Husmænd, og det forekommer mig, at vi ere naaede til et godt Resultat i den Retning, og at det paa ingen Maade kan siges, at vi ere gaaede Ejernes berettigede Interesse for nær. Nu skulde det ærede Medlem imidlertid paa enkelte Punkter gøre gældende, at man var gaaet Ejernes berettigede Interesse for nær. Han bemærkede bl. a.: En saadan Lejer kan jo udføre alle mulige Forbedringer ved et saadant Hus uden at spørge Ejeren om det, han kan gøre ganske unødvendige Forandringer ved Huset og derefter fordrø Erstatning. Nej, det kan han selvfølgelig slet ikke. Der er jo den Bestemmelse i Forslaget, at, for at han ved Erstatnings-sørgsmaalet overhovedet skal kunne komme i Betragtning, maa Forandringen uomtvistelig have forøget Husets almindelige Handelsværdi som Husmandshus. Det er klart, at absolut unødvendige Forandringer ikke kunne tilføre et Hus nogen almindelig Handelsværdi. Et andet Argument mod Lovforslaget benyttede det ærede Medlem, idet han sagde, at det ved disse Synsforretninger vil være overordentlig vanskeligt at afgøre, hvad en saadan Forandring i sin Tid har kostet, naar den er foretagen for 25 Aar siden. Men det skulle Synsmændene jo slet ikke sige noget om. Det behøve de ikke. De have jo deres Overleveringssynsforretning at gaa efter, den siger, at saaledes og saaledes saa Huset ud, da Manden overtog det, og nu efter 25 Aars Forløb ser det saaledes ud. Der kan saa tilkomme Manden en Erstatning, men hvad det har kostet ham for 25 Aar siden at bygge det, kommer i og for sig ikke i Betragtning. Det skal kun bedømmes efter, hvor meget mere Huset nu er værd end den Gang. Naar det ærede Medlem sagde, at det vilde paalægge Ministeren betydeligt mere Arbejde, da tror jeg, den ærede Minister vil tage sig det let. Jeg tror heller ikke, det vil blive videre omfattende, hverken Arbejdet med de Formularer, der skulle bruges, eller den Dommervirksomhed, der skal tilfalde Landbrugsministeriet. Det forekommer mig i det mindste, at det ærede Medlems Indvendinger mod Lovforslaget vare lidet betydende, og jeg tillader mig at anbefale mine Meningsfæller at stemme for Lovforslaget i den foreliggende Skikkelse.

la Cour: Jeg kan ikke indse, at det ærede Medlem har imødegaaet en hel Del af de Bemærkninger, jeg gjorde imod Lovforslaget, jeg finder meget snarere, at det ærede Medlem er gaaet lidt uden om dem. Der staaer udtrykkelig i Lovforslaget — jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse læse det op: „Og Erstatningen maa i intet Tilfælde overstige Pengeværdien af det af Brugeren anvendte Arbejde og tillagte Materiale efter gangbar Pris paa den Tid, da det paagældende Arbejde blev udført“. Dersom nu Arbejdet er udført for 25 Aar siden eller deromkring, skulle Synsmændene saa ikke efter denne Lov gaa tilbage og tage de gangbare Priser for Arbejdskraft og Materialepriserne og lægge dem til Grund for Beregningen af, hvad Arbejdet har kostet Brugeren at udføre paa den Tid? Det er ikke nok med at henvise til, at man har en Synsforretning, der siger, hvorledes Huset saa ud den Gang, det blev overleveret, og at man har en anden Synsforretning, der siger, at saaledes saa det ud ved Tilbageleveringen; naar Forbedringerne skulle erstattes, saa skulle de erstattes efter det Prisforhold, som staaer her i Loven. Det ærede Medlem imødegik ikke min Betragtning om, at Lovforslaget er et Indgreb i de nuværende Ejeres Ret over Husene. De have nu ikke mere Lov til at aftale med en Mand, hvorledes de ville have deres Huse brugte, og hvorledes Lejemaalet skal afsluttes, thi Lovforslaget giver Lejeren en vis Ret til at trumfe sin Villie igennem, dersom han ikke kan faa en Overenskomst med Ejeren. Det ærede Medlem talte ogsaa om den store Forskel paa Lejemaalene ude paa Landet for de smaa Huse og her inde i Kjøbenhavn eller i Byerne, hvor der svares Lejer af 2 à 3,000 Kr. Ja, det er der ganske sikkert, men vi behøve jo ikke absolut at tale om Huse med Huslejer af den Størrelse, vi have ogsaa paa Landet Masser af Lejehuse, der slet ikke have tilstrækkelig Jord til, at dette Lovforslag kan hjemle Lejerne nogen Ret. Vi kende Huse derude, der ere beboede af Haandværkere og Købmænd og slige Folk, der svare langt mindre Leje; for dem gælder Loven ikke, og de kunne vel ogsaa have Lyst til at have Behageligheder i denne Retning. Men i det hele taget tror jeg, at denne Lov skyder over Maalet, thi det er mig ganske klart, at Landboerne ikke ville være villige til at tillægge et Hus, de bygge, en saadan Jordlod, at det kommer